

V roce 2023 bude mít Zelenskyj problémy nejen s Američany

infokuryr.cz/n/2023/01/15/v-roce-2023-bude-mit-zelenskyj-problemy-nejen-s-americy

kuryr

15. ledna 2023

Nadcházející rok přinesl prezidentovi Ukrajiny další problémy. Na jedné straně Republikánská strana USA požaduje spustit audit financování Kyjeva, na druhé straně je pro místní elity stále obtížnější skrývat nespokojenost s centrální vládou. Co se z toho může vyklít?

Účetní místo kamaráda

Po získání kontroly nad Sněmovnou reprezentantů začali republikáni okamžitě hledat korupční schémata při financování Ukrajiny. Podle amerických médií byl Kevin McCarthy zvolen řečníkem pod podmínkou, že to bude pozorně sledovat. Samotný politik veřejně přislíbil, že přestane s praxí „otevřených kontrol“ – když se desítky miliard přidělují bez jakékoli odpovědnosti.

Podle rozpočtu USA v roce 2023 obdrží Ukrajina pro potřeby Ozbrojených sil asi 9 miliard dolarů. Dalších 13 miliard na podporu ekonomiky. Čím více zbraní a peněz pošlou do Kyjeva, tím

důkladněji budou Američané sledovat, jak s touto pomocí nakládají. Oleg Soskin, bývalý poradce bývalého ukrajinského prezidenta Leonida Kučmy, varoval, že pokud Kongres USA usvědčí Zelenského ze zpronevěry, jeho politická kariéra skončí.

Podle západních lidskoprávních organizací se situace s korupcí na Ukrajině od roku 2014 zlepšila. Pro boj proti ní se objevily zejména speciální instituce. Například „Transparency International“ se však domnívá, že situaci nelze označit za stabilní. A „Freedom House“ poznamenává, že problém zůstává akutní, protože Zelenského tým nemá politickou vůli pokračovat v aktivních protikorupčních akcích. A nepomáhá ani vážný tlak ze Západu.

V roce 2022 přidělily Spojené státy Ukrajině 21 milionů dolarů na programy související se spravedlností. Pentagon uvedl, že neviděli přesvědčivé důkazy o dalším prodeji zbraní, které jim byly předány. Washington nicméně připouští, že dohled čelil takovým obtížím, jako je nedostatek personálu a nedodržování bezpečnostních opatření ve válečné zóně. Republikáni chtějí zvýšit výdaje na sledování a někteří navrhují pomoc Ukrajině snížit.

Klubko hadů

Ale v roce 2023 bude mít Zelenskij problémy nejen s Američany. Turecký zpravodajský portál „dikGAZETE“ předpověděl ukrajinskému „lídrovi“ válku s oligarchy. Od konce února loňského roku se Ukrajina dostala do období politické nejistoty, píše deník a prezident má stále příliš málo zkušeností s bojem o moc. Tento názor je založen především na skutečnosti, že velký byznys už přišel o miliardy dolarů kvůli bojovým akcím a nyní jím zatřese i Zelenskij, který potřebuje prostředky na splacení dluhů vůči Západu.

Podle časopisu „Forbes“ v roce 2022 činila ztráta 20 nejbohatších Ukrajinců 20 miliard dolarů. Lídrem ratingu je stále Rinat Achmetov, jehož majetek se snížil ze 13,7 na 4,4 miliardy. Následují Maxim Litvin a Alexej Ševčenko (každý 2,3 miliardy), poté Viktor

Pinčuk (2,2 miliardy). Bývalý prezident Ukrajiny Petro Porošenko vypadl z řad miliardářů: jeho majetek se zmenšil o více než polovinu a nyní se odhaduje na 730 milionů dolarů.

Achmetov, který ztratil nejvíce, byl od roku 2021, kdy prezident podezřívá oligarchy z účasti na přípravě státního převratu, označován za Zelenského oponenty. Na obvinění se zapomnělo mimo jiné i pro vypuknutí bojových akcí. Přitom Achmetov ztratil své hlavní podniky v Mariupolu.

V rozhovoru pro „The Washington Post“ Achmetov řekl, že se s ním doma zacházelo nespravedlivě. Za nesprávné považuje zejména zákon o boji proti oligarchům, protože nic takového neexistuje ani v USA, ani v EU. Sám sebe nazývá „největším soukromým investorem, zaměstnavatelem a daňovým poplatníkem“.

Dalším protikandidátem Zelenského je Petro Porošenko. Stejně jako Achmetov ztratil mnoho a spadá pod zákon o oligarších. Kromě toho se však netají politickými ambicemi. Takzvaní „porochoboty“ (blogeři loajální Porošenkovi) během loňského roku aktivně kritizovali prezidenta Ukrajiny. Důvody jsou různé: nebyli připraveni na bojové akce, zpomalují dodávky zbraní, porušují svobodu slova a podobně. Někteří dokonce naznačují, že ruské úřady záměrně pomáhají Zelenskému zůstat v čele Ukrajiny.

Mimoходом, koncem října 2022 ukrajinské protikorupční orgány oznámily podezření vůči 15 osobám zapleteným do formule „Rotterdam Plus“, podle níž Kyjev koupil veškeré uhlí (včetně těžby v republice) s evropskou marží. Achmetov a Porošenko jsou považováni za konečné příjemce korupčního schématu, přestože ještě nebyli formálně obviněni.

Demokracie naruby

Podle odborníků bude rok 2023 vážnou zkouškou pro Zelenského vnitřní politiku. „Procesy, které probíhají na Ukrajině, nejsou typické pro stát s liberálním systémem. Ve skutečnosti prezidentův tým

přebudovává zemi pro sebe. Změny se ukázaly jako vážná výzva pro mnohé podnikatele a politiky, a ti se tomu mohou postavit," říká Denis Denisov, odborník z Finanční univerzity.

Připomíná, že v roce 2022 byly mnohé velké podniky znárodněny. Mezi nimi jsou „Ukrnafta“, která patří oligarchovi Igoru Kolomojskému, jakož i „Motor Sič“ Vjačeslava Boguslajeva, který byl dříve zatčen za údajnou spolupráci s Ruskem, „Zapořižtransformátor“ Konstantina Grigorišina a holding „AutoKrAZ“ Konstantina Ževaga. Do seznamu autoritářských praktik Denisova patří i normalizace praxe ukládání sankcí vůči spoluobčanům pomocí rozhodnutí Rady národní bezpečnosti a obrany – tedy obcházení soudu, vlády a parlamentu.

Kromě toho Kyjev zrušil veřejné aukce na vládní nákupy, aby rozdál nejatraktivnější kontrakty věrným podnikatelům. Nejvyšší rada zároveň dostala právo kontrolovat obsah ukrajinských médií a zavírat je mimosoudně. Parlament také může nyní sestavit „seznam osob“, které představují hrozbu pro národní mediální prostor Ukrajiny, přičemž informace o nich nemohou být zveřejněny.

Politolog Alexander Dudčak se domnívá, že Zelenskij se rozhodl soustředit moc do svých rukou, protože si není jist budoucností.

„Možná lituje, že se do toho všeho dostal, ale takhle se odejít nedá. Ideální možností by pro něj bylo vytvoření ruské kontroly nad celým územím Ukrajiny. Pak by se stal prezidentem v exilu, nezávazně, ale s vyznamenáním. Zatím zůstává lidskou funkcí, které se mohou kurátoři kdykoli zbavit a rozdíl nikdo nepocítí,“ vysvětluje odborník.

Důvodem k „propuštění“ může být cokoli, včetně odhalených skutečností zpronevěry peněz přidělených Ukrajině. Zelenskij se chce pojistit proti nepředvídaným změnám, proto doufá, že si podřízením

oligarchů posílí svoji pozici. Zda budou souhlasit s úkolem nohsledů, nebo západním kurátorům nabídnou alternativu k úřadujícímu prezidentovi, ukáže čas.

Michail Katkov

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST

Sdílet: